

morebitni prebitok oddati, ker se mora potreba vojaštva in državnih konjerejskih zavodov popolnoma v prvi vrsti kriti; ravnotako tudi ni misel upravičena, da je po sedajšnjemu stanju živine v smislu imenovane nanesniške naredbe preračunana skupna dnevna množina sena za bodočnost veljavna stalna visokost, tako da posestnik živine, oziroma kmet, s kozo zmanjšavo živinskega štana ostalemu stanju živine primerno višje krmilno množino dajo.

To je ukaz in v taki slovenščini! Seveda te slovenščine Slovenci ne moremo razumeti; razumejo jo le Linhart in „Stajere.“ Ta ukaz pobija torej popolnoma prvo odredbo, po kateri se je živinorejec vsaj braniti mogel, če so prišli rekvirirat, ker je vedel, koliko sme rešiti za sebe. Po novem ukazu pa vzamejo lahko zadnje bilko. To ne gre; vsakemu se mora pustiti krme, kolikor je rabi za svojo živino!

7 1/2 kg!

Kmet iz mariborske okolice nam piše:

Vlada, in sicer gospodje, ki sedijo na Dunaju v tistem o. kr. prehranjevalnem uradu, so določili, da se sme za osebo na kmetih uporabiti na mesec samo 7 1/2 kg žita. Ko sem čital to vest v „Gospodarju“, sem bil prepričan, da je morda vsled uradnikov ali stavčeve krivde odpadla številka 1 in da se nam bo letos dovolilo uporabiti na mesec 17 1/2 kg žita. Ta količina bi se za silo bila primerna za sedanji čas. A žal, pozneje sem se prepričal, da so dunajski gospodje, ki sedijo skupno z ministrom Höferjem v tistem prehranjevalnem uradu, res določili, da se sme na mesec računati samo 7 1/2 kg žita za 1 osebo.

Razočarani vprašamo kmetje: Ali je kaj takega sploh mogoče? Imenujte mi učenjaka, ki bo izumel skrivnost, ki bi dala delavnemu kmetkemu človeku možnost izhajati na mesec s 7 1/2 kg žita. Edino le človek, ki nikdar v življenju ni videl, kako trdo mora delati kmetki človek, ali pa kak zagrizeni sovražnik kmetkega stanu lahko trdi, da je mogoče izhajati s to skrajno nizko količino žita! S 7 1/2 kg žita lahko izhaja žitni komisijonar in žitni nadzorniki, s to betvico se lahko preživi g. okrajni glavar in njegovi številni uradniki, s to količino se lahko preživijo vsi mestni ljudje, ki se valjajo po mehki postelji do sedme ali osme ure zjutraj, ki se popoldne zopet za več ur vležejo na mehko blazino in grede samo za eno ali za dve uri v urad, da podpisajo svoja imena in grede potem zopet na sprehod, a kmetki in delavski človek s tem ne more izhajati.

Računamo: Kosec gre ob 2. ali vsaj ob 3. uri zjutraj na travnik. Ako hočeš, da ne omaga, moraš mu že za prvi zajtrk dati kos kruha, recimo 5 dkg. Za zajtrk se da kosem zganjcev. Preračunal sem po svoji večletni izkušnji, da mora gospodinja vzeti za 5-6 kosev najmanj 1 kg koruzne moke, ako hoče, da kosci ne bodo šli lačni od mize in ne bodo omagali pri težkem delu na travniku. Za dopoldansko južino je treba zopet vsaj 5 dkg kruha za posameznega koseca. Gospodinja mora računati za opoldne za posameznega koseca zopet najmanj 20 dkg moke, za popoldansko južno 5 dkg kruha in za večerjo istotako najmanj 15 dkg moke. In kje je pa še moka za juhe in prikuhe? To je vse zelo skromno računano, in zdrav, krepko razvit, delaven človek se pri tako odmerjeni hrani gre pollačen od mize. Vendar se potrebuje za koseca po tem računu najmanj 800 gramov moke na dan. Ta račun pa ne velja samo za kosce, ampak skoro za vsa kmetška dela skozi celo leto.

Čudim se, kako je minister Höfer mogel določiti tudi za kmetko prebivalstvo samo 7 1/2 kg na mesec, ko so vendar kmetki strokovnjaki, posebno naši kmetki poslanci, vlado že opetovano opozorili, naj ne znižuje za kmetko prebivalstvo določene množine žita. Čudim se temu tembolj, ker so priznani kmetki strokovnjaki dne 31. julija 1917 na posvetovanju v poljedelskem ministertvu na Dunaju sklenili, da se s prenizko odmerjeno količino žita naj ne uniči veselje do dela in vsa požrtvovalnost kmetovalcev. Na vsak način se mora vsaj to zahtevati, da se kmetom in kmetkim delavcem od letošnje žetve zagigura za preživljanje zadostno množino pridelka in da se določi za te ljudi najmanj 500 gramov žita na osebo in dan.

Na Ogrskem so kmetje tudi v tem oziru veliko na boljšem. Te dni sem čital v listih, da sme Oger uporabiti na dan pol kg moke, ogrski kmet pa celo 1/2 kg. Na Švicarskem, kjer morajo vse žito uvažati iz tujine, je določeno na dan 270 gramov moke, v Angliji, o kateri pišejo nemški listi, da vlada v njej lakota celo 300 gramov.

Odkrito povem: S 7 1/2 kg žita na mesec, od katerega nam da mlinar samo približno 6 kg moke, kmetki ljudje nikakor ne morejo shajati. Kje bomo dobili delavcev pri tako pičli hrani? Naj vendar na merodajnem mestu to zadevo malo premislijo in naj določijo vsaj tisto količino žita in moke, ki je bila veljavna leta 1916.

Razne politične vesti.

Naš zunanji minister grof Černin se je pretekli dni mudil v Berlinu, nadalje v glav-

nem nemškem vojnem stanju in pri nemškem prestolonasledniku. Gotovo je storil vse, da se bo Nemčija vnaprej se manj upirala njegovemu mirovnemu prizadevanju.

Ministrski predsednik Seidler sedaj miruje, ker se mu je ponesrečil prvi poskus, sestaviti stalno ministrstvo. Baje bo sedaj sestavil ministrstvo iz samih uradnikov in tudi jugoslovanski uradnik bo postal minister.

Jugoslovanski klub bo podpiral samo tako ministrstvo, ki se izreče za njegov državnoopravni program in njegovo uresničenje.

Nemški listi so silno hudi na nemška poslance, ker se vsaki vladi vsiljivo ponujajo. Tam je nekaj ljudi, ki komaj čakajo na ministrsko čast, zato taka sila k vladnim jaslim.

Napram vsem našim stremljenjem po združenju našega naroda postavlja Nemci kitajski zid svojih kronovinskih mej in nauk o nerazdelnosti zgodovinsko-političnih dežel. Kadar pa gre njim v prid, takrat jim „zvestoba do dežel“ pripušča, da grešijo tudi na ta zaklad svoje velike politike. Stari dokaz temu je njihova Nemška Češka, a najnovejši pa njihov načrt za razkosanje in zlaganje Gorenje in Dolenje Avstrije. Svet, ali se ne podiraš? Dne 11. t. m. je bila namreč pri ministrskem predsedniku konferenca, ki sta se je udeležila župan gornjeavstrijskega obmejnega mesta Steyr Gschaidner in poslanec prof. Erb, ki se potezata za to, da bi v bodoče med Gorenjo in Dolenjo Avstrijo ne bila več mejna reka Aniža (Enns), marveč reka Ibs. Tu hočejo torej odpraviti celo zgodovinsko imenovanje: Pod in Nad Anižo — v Pod in Nad Ibsom! In zakaj neki? Mejno mesto Steyr je v zadnjih 20 letih silno naraslo; od 7000 na 36.000 prebivalcev. Sosednja sodna okraja Haag in St. Peter sta v Dolnji Avstriji v političnem okraju St. Pölten, a v gospodarskem o ziru težita proti Steyru; dajala sta tudi vsa leta temu mestu vse možne deželne pridelke. Zdej med vojno pa mora vsak okraj v prvi vrsti skrbeti zase, deželne meje so za žive zaprte in tako sta oba ta okraja od Steyra odrezana. To je že zadosten razlog, da zahtevajo Gornjeavstrijci, naj se oba imenovana sodna okraja izločita iz Dolnje in priklopita Gornji Avstriji. Gornjeavstrijci se opirajo na načelo, da se morajo prilagoditi deželne meje modernemu razvoju. — Nič drugega ne pravimo mi. Toda Nemcem so sicer interesi slavnega mesta Steyr zadosten razlog, da prestavljajo deželne mejnike, interesi jugoslovanskega naroda pa očitno premalenkostni, da bi se radi njih postavili na stališče — modernega razvoja!

Na Dunaj sta prišla zastopnika bosanskih molhamedancev Bašegić in Arnautović, ki bosta tudi zahtevala, da se zopet skliče sabor. Po celi Evropi smejo v svojih političnih zbornicah izpovedati svoje misli in želje, le v Bosni in Hercegovini se je to nemogoče. In v Bosni in Hercegovini bi se dalo proti sedanjem načinu vladanja veliko reči. Bilo bi v korist naše monarhije in vladarske hiše, da se dajo ljudstvu zopet ustavne pravice.

V Nemčiji in v Avstriji se bavijo mnogo z vprašanjem, kako pokriti velikanske stroške sedanje vojne. Iz Nemčije poročajo, da se ondodna vlada že bavi z načrtom, pokriti vojne colgove z enkratno oddajo premoženja. Vojni dolgov Nemčije se cenijo že danes na celo tretjino vsega narodnega premoženja in pokritje tega dolga je seveda vprašanje, ki dela državnikom in finančnikom sive glave. Strokovnjaki zastopajo mnenje, da nastane ali državni ali ljudski bankerot, če se ne posreči pokriti te stroške. Tako je sprožen v Nemčiji predlog, naj vzame država vsakemu eno tretjino njegovega premoženja. Pri delniških družbah se da to izpeljati, tako ali tako, težko pa pri kmetkih in pri drugih posestnikih. Z davki v taki visočini, da bi bili pokriti vojni stroški, bi ljudstvo bilo tako obremenjeno, da bi na tisoče ljudi prišlo na nič. Kako se to reši, ni še mogoče vedeti. Na jesen bo avstrijski državni zbor imel priliko, se baviti z vprašanjem o pokritju vojnih dolgov in tedaj se bo kaj več govorilo o tej stvari.

Rumunsko bojišče.

Severno in severozahodno od mesta Foksani, t. j. med reko Seret in sedmograškim obmejnim gorovjem potiskajo naše hrabre čete rusko-rumunsko armado iz postojanke za postojanko. Sovražnik se je sicer zadnji čas postavil resno v bran, a ves odpor mu nič ne koristi. Severno od Foksanija smo preko rečiči že reki Putno in Susito. Sedaj stojimo že približno 30 km severno od mesta Foksani pri mestecu Pančin. Severozahodno od tega prostora, t. j. v obmejnem gorovju med Sedmograško in Moldavo, so Rumuni, ki so prodrli že blizu sedmograškega mesta Kezdy-Vasarhely na naša tla, morali bežati noč in dan, ker so bili v nevarnosti, da jih naše čete od severa in juga zajamejo. Tako so sovražne čete se umaknile na tem prostoru za reko Trotsul, ki izvira na Sedmograškem (v Jurjevškem gorovju) in se ka- lih 40 km severno od Foksanija izliva v reko Seret. Skoro vse ozemlje med Foksanijem in južno od reke Trotsul je že v naših rokah. Ker prodiramo tudi ob bukovinski meji, se bo bojna črta na rumunskem bo-

jišču kmalu popolnoma izravnala in bosta reki Seret in Donava delali mejno črto. — Blizu izliva Donave so tudi Bolgari pričeli napadati.

Rumunski kralj se joče.

Rumunski kralj, tako pravijo ruska poročila, se je v Kišinevu ob Dnjestrju bridko razjokal, ko je zvedel, da naše čete podijo rumunske čete iz Moldave. Poslal je naglega sela k vrhovnemu poveljniku rusko-rumunske armade in ga je rotil, naj vendar napne vse sile, da bo avstrijsko-nemška ofenziva zlomljena. Rusi so zadnji teden pošiljali noč in dan močne rezerve v prostor pri Foksaniju. Sovražnik je napadal zadnje dni na dan na enem mestu v 10-20 rojnih vrstah. Rumuni se bore z obupnostjo.

Na drugih bojiščih.

Na ruskem bojišču, t. j. od Severnega morja do bukovinske meje, se zadnji čas ni pripetilo kaj posebnega.

Na italijanski fronti ni večjih bojnih podvzetij. Pri Moriju na južnem Tirolskem smo z nenadnim napadom iztrgali Lahom večji jarek. Na soški fronti laška artilerija zopet bruhla hud ogenj. Vojni strokovnjaki prerokujejo, da se bo prav kmalu pričela enajsta italijanska ofenziva. Sovražni letalci so trikrat zaporedoma napadli Pulo in so vrgli na mesto približno 300 bomb, a niso napravili posebne škode.

Na macedonskem bojišču se Bolgari zopet bolj živahno gibljejo. Ob Vardarju in Strumi so z nenadnimi napadi presenetili Sarajlove čete in so jim odvzeli 4 vasi.

Na francoskem bojišču živahni artilerijski boji in močni angleški in francoski napadi na nemške postojanke. — Predsednik francoske ljudovlade Poincaré je izjavil, da bo odložil predsedniško čast. Mož baje ni za nadaljevanje vojske. Sploh se v Franciji opaža velik notranji boj med struo, ki hoče, da se vojska nadaljuje do popolnega poraza Nemčije, in med stranko, ki zahteva, naj se začnejo Francozi pogajati z Avstrijo in Nemčijo.

Na turških bojiščih živahnejše gibanje. Na kavkaški fronti spopadi med močnimi turškimi in ruskimi oddelki, v Mezopotamiji so bili angleški napadi pri prelazu Gimišni odbiti, na egiptovskem bojišču pa kažejo vsa znamenja, da bodo Angleži pričeli z novo ofenzivo proti južni Palestini.

Tedenske novice.

† **Nadučitelj Ivan Zupančič.** Iz Stopre pri Rogatcu se nam piše: Dne 11. avgusta smo pokopali tukajšnjega nadučitelja g. Ivana Zupančič. Na tukajšnji šoli je deloval devet let. Bil je dober krščanski mož. Naj počiva v miru!

Odlikovani slovenski učitelj. Okrajni pomožni učitelj Joško Gosak, sedaj praporščak, je bil vdru- gič odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda.

Car Ferdinand. Dne 14. t. m. je imel prevzvišeni g. knezoškof dr. Mihael Napotnik slovesno službo božjo povodom tridesetletnice vladanja carja Ferdinanda na Bolgarskem. Car Ferdinand je rojen 26. febr. 1861 ter je bil izvoljen za bolgarskega kneza 17. avg. 1887. Prej je bil častnik v avstrijski armadi.

Spomnite se nas! Iz Lučan se nam piše: Tudi k nam je došel glas, da se bliža doba, ko bo slovenski narod prosteje dihal, ko se bo združil in si bo pod slavnimi Habsburžani sam določeval svojo usodo. Nas obmejne Slovence, ki nas je usoda potisnila med Nemce, pa resno skrbi, kaj bo z nami. Ali boste Slovenci tudi nas sprejeli v združeno kraljestvo? Ali nas boste otmeli? Boste-li dovolj močni za to? Vedite, cenjeni voditelji jugoslovanske misli, da so vsi naslednji kraji še po veliki večini slovenski: Sv. Duh na Ostrem Vrhu, Gradišče, Lučane, Klanjec, Gomilica, Viliče, Zeleni Travnik, Kapla, del Arveža in mnoge občine špifeldske, ernovške, lipniške in ivniške in še nekaterih drugih bolj severno ležečih župnij. Dasiiravno je v solah in v cerkvah ter uradih nemščina v navadi, vendar govori ljudstvo v teh krajih slovenski jezik, ki je žal močno zmešan s tujkama. Sicer pa živi v teh krajih pošteno, krščansko-misleče ljudstvo, ki se odlikuje po priznani slovenski delavnosti, odkritosrčnosti, poštenosti in gostoljubju. Kmetje so dokaj premožni. Zemlja je rodovitna. Voditelji velikega jugoslovanskega gibanja: Prosimo Vas, spomnite se nas v času, ko se bo slo za boljšo usodo slovenskega ljudstva!

Mariborska cesarska slavnost. Se enkrat opozarjamo vse domoljubne Slovence in Slovenke, da se udeležijo prihodnjo nedeljo cesarske slavnosti v ma-

riborskem Narodnem domu. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. Začetek ob pol štirih popoldne.

Casnik za vojne vjetnike. Vemo, da je avstrijska vlada začela za ruske vojne vjetnike izdajati poseben list v ruskem jeziku. Na Srbe je pa vendar pozabila: ker pa je teh tudi veliko, ni čuda, da so si želeli kaj podobnega in da so modre glave tuhtale, kako ta nedostatek odpraviti. In na veliko veselje in slavo Avstrije lahko poročamo, da je duhovitost avstrijske oblasti našla vzoren izhod iz zadrege. In sicer gre — če je ni katero drugo oblastveno mesto že prehitelo — slava za to žandarmeriji pri Gornji Sv. Kungoti, ki tu zaposlenim srbskim vjetnikom velikodušno deli — „Stajerca“. V svoji bistri dalekovidnosti je ta oblast spoznala, da bo ta vzorni list s svojim urednikom merođajen pri ureditvi nove Avstrije na jugu in je zato smatrala kot najpametnejše, naj se s pomočjo „Stajerca“ Srbi že zdaj pripravijo na prihodnost. Srečna Avstrija!

„Stajercu“ obračajo hrbet. Kmet M. Z. od Sp. Kungote nam piše: Že od leta 1901 sem bil zvest naročnik na „Stajerca“. Le obžalujem, da sem bil tako dolgo udarjen s slepoto in bil naročen na list, ki je največji škodljivec slovenskega kmetijskega ljudstva in največji zagovornik in prijatelj spodnještajerskih nemškutarjev in šnopsarjev. „Stajerc“ je samo zaradi tega tiskan v slovenskem jeziku, da bi ložje mamil in z lažmi slepil slovensko ljudstvo, ker dobro ve, da bi ga ne razumelo, ako bi bil tiskan v nemškem jeziku. Pod solncem ni večjega hinavca in obrekljivca kakor je „Stajerc“, o tem sem sedaj popolnoma prepričan. Naročam se sedaj na „Slov. Gospodarja“, ki odkritosrčno zagovarja slovenskega kmeta. — Kmet, ki nam to piše, je sicer prišel nekoliko pozno do pravega spoznanja, toda nič ne de, še ni prepozno!

„Stajerc“ slab računar. Iz pljuške okolice se nam piše: V našo občino je še pred tremi leti prihajalo vsak teden po 22 izvodov „Stajerca“. Večinoma so ga dobivali brezplačno, kajti dobro mi je znano, da je imel „Stajerc“, v naši občini samo 3 naročnike, ki so naročnino sami plačevali, vsem drugim je pa bil list vsiljen. Sedaj pa, ko pišem te vrstice, prihaja v našo občino še samo 8 iztiskov „Stajerca“ in sicer ga dobivajo naši najhujši nemškutarji, ki delajo pri vsakih volitvah največjo zrago. Število „Stajerc“ naročnikov je začelo tako silno padati, da že davno ni več res, kar je že več let vedno natiskano na prvi „Stajerc“ strani: Natisov 15.000. „Stajerc“ ali namenoma laže, ali je pa tako slab računar, da si zasluži iz računstva „nezadostno“.

Kaj pa to pomeni? Prijatelj iz Slov. goric nam piše: Letos se mi je že parkrat na potu primerilo, da so me v slovenski župniji Svečini slovenski šolski otroci nemški pozdravljali — sicer s krščanskim, pa popačenim pozdravom, ki se ga gotovo pri svojem veroučitelju niso učili. Zato bi vprašal: odkod veje ta sapa? Upam, da se bo dalo priti do njenega izvira in ga za vselej zamahiti!

Odpust črnovojnikov rojenih v letih 1865 in 1866. Naš cesar je z lastnoročnim pismom z dne 7. avgusta t. l. zaukazal, da morajo biti v najkrajšem času, najpozneje pa do 15. septembra t. l. odpuščeni iz črnovojniške službe vsi črnovojniki, rojeni v letih 1865, 1866 in tudi vsi starejši letniki, ki pripadajo temu ali onemu vojaškemu oddelku. Izvzeti so samo tisti črnovojniki, ki hočejo prostovoljno dalje služiti.

Ali je treba prošnje za dopust kolekovati? Občinski žetveni komisar iz Dravske doline nam piše: V Vašem listu je bilo brati, da prošnje za žetveni dopust ni treba kolekovati in je treba na prošnje napisati tozadevni odlok c. kr. namestniije. Pred kratkim se je pisalo na 5. armadno poveljstvo, v katerem se je prosilo za dopust za posestnika in je bil dotični odlok naveden na prošnji. Prošnja je prišla nazaj in na njej je stalo: „Vse prošnje se morajo kolekovati.“ Kdo ima prav? — Odgovor: Štajerska cesarska namestniija je izdala leta 1917 za žetvene komisarje knjižico „Navodila za izvršitev nasada in žetve v kronovini Štajerski.“ Na strani 23 te knjižice stoji razločno: „Osebe moštva z vojnopoštnimi številkami se more predlagati samo za dopust in so tozadevne prošnje koleka proste (namestniiški ukaz z dne 2. marca 1917, št. 7-656-166 Mob., zadevajoč vojaške dopuste za zagotovitev nasada in žetve.)“ Čudno je, če vojaška poveljstva drugače postopajo. Pozivamo cesarskega namestnika grofa Claryja, da veljavo svojih odlokov uveljavi tudi pri vojaških oblastih.

Vojnoskrbovalni urad in slovenščina. Povodom cesarjevega rojstnega dne se nabira za vdove, sirote in invalide na Štajerskem. Res dobra misel! A žalostno je, da je mestni magistrat mariborski razposlal slovenskim žrtvdkam za izložbe samo

nemške lepake, katerih slovenske tvrdke seveda ne morejo nalepiti v svojih izložbah, ker je to zoper njihovo narodno prepričanje. Ali se vojnoskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva še do danes ni naučil, da na Spodnještajerskem bivajo patrijotični Slovenci? Mislimo, da bi taki branitelji Avstrije, kakor so Slovenci, vendar tudi služili, da vojna uprava vsaj pri nabiranju dan v spoštuje slovenski jezik. Vsled tega zapostavljanja od strani mestnega magistrata bodo seveda Slovenci oddali svoje prispevke za naše invalide prihodnjo nedeljo v Narodnem domu v Mariboru povodom velike cesarske slavnosti.

Uradujmo in dopisujmo slovenski. Žalostne prikazni opazujemo med Slovenci. Mnogi župani in drugi slovenski veljaki, ki so pred vojsko uradovale slovensko, so začeli med vojsko nemškutariti. Z glavarstvom, s sodnijo, z okrajnim zastopom, z deželnim odborom in enakimi uradi dopisujejo nemški in sicer večinoma v taki nemščini, da se jim uradniki posmehujejo. Može, bodite pravi slovenski možje! Uradujte z vsemi cesarskimi in necesarskimi uradi slovenski. Ne pačite se! Enako velja tudi za zasebnike. Ne imejmo rodoljubja samo na jeziku, ampak ga tudi povsod dejanski kažimo! Slovenska misel naprej!

Gališki begunci se vračajo na svoje domove. Gališka deželna uprava je dovolila 250.000 beguncem, ki se nahajajo v naših deželah, da se smejo zopet vrniti na svoje domove.

„Cesar kliče v boj proti domačim sovražnikom“ je naslov knjižice, ki jo je spisal dr. Fr. Kovačič. Zbirka protialkoholnih spisov „Svete vojske“ 5 zvezek. Naroča se pri „Sveti vojski“ v Mariboru, Koroška cesta 10. Cena 15 v. Priporočamo!

Gospodarske novice.

Rekviriranje svinj na Štajerskem. Poslanec dr. Verstovšek je javil vodja c. kr. poljedelskega ministrstva Ertl, da je zahteval od c. kr. namestniije v Gradcu poročilo o nameravanem monopoliziranju nakupa svinj in o rekviriranju. Iz tega zopet sledi, da poljedelsko ministrstvo še ničesar ne ve, kaj namerava ukreniti namestniija na Štajerskem. Bog nas varuj takega namestnika! Tako smo prišli zopet na sled, da hočejo na Štajerskem nekaj vpeljati, kar v drugih deželah ni. V Gradcu delujejo pod pokroviteljstvom namestnika in raznih uradnikov ter mestnih zastopnikov le v smislu, kako bi zadeli občutno kmeta. Zato se pa nikdo ne briga, kako bi se več pridelalo na kmetijah. Svarimo pravočasno graške gospode, da ne začnejo z rekviriranjem svinj!

Poziv merodajnim oblastim! Začenjajo zopet rekvirirati seno in slamo. Opozorjamo oblasti, da so lansko leto naši živinorejci, katerim so vzeli vso krmo, morali plačevati ob meji na Hrvaškem in Ogrskem cent sena po 40 do 50 K in še višje. Pustite ljudem toliko krme, kolikor je rabijo za svojo živino, sicer pride velika nesreča v celem gospodarstvu. To je zadnji klic merodajnim krogom. Pazite na kmetijstvo in dajte mu priliko in možnost, da več prideluje, sicer je že vse zamujeno.

Kaj bomo s slivami? Minister Höfer je odredil, da se letos iz sliv ne sme delati žganja. Edino iz odpadlih, črvivih in nagnitih sliv se sme delati žganje, če se dobi za to dovoljenja od prehranjevalnega urada. (Prošnje se morajo poslati v slovenskem jeziku na naslov: „Gemüse- und Obststelle, Dunaj, I., Plankengasse 4.) Kaj bomo s slivami, ki so letos na Slovenskem Štajerju tako obilno obrodile? Nemože jih bo vse pravočasno spraviti v denar, ali pa jih posušiti, oziroma jih vkuhati. Primanjkuje nam priprav za sušenje in nagnitvanje, manjka pa tudi drv in potrebnih delavskih moči ter časa, da bi se to veliko delo izvršilo. Za vse mogoče reči se skrbi, izoajejo se prepovedi, dolge naredbe, grozi se s strogo kaznijo, nastavlja se komisijonariji in nadzorniki, a da bi se skušalo ljudstvo obvarovati pred veliko gmotno škodo in da bi se sadni pridelki zares dobro izrabili, ne, za to pri nas ni časa. Oblast, popravi, kar se še popraviti da!

Dajte nam petroleja! Pričenja se doba ponočnega dela na kmetih. Mlačva, napravljanje mošta, ličanje koruze, prešanje grozdja itd., se mora izvršiti večinoma ponoči. A kmetje nimajo ne petroleja, ne sveč, ne druge razsvetljave. Kako bodo kmetje in viničarji izvrševali ta nujna dela, ko ni luči? Ali se naj sveti po hlevih in skednjih s trskami? V Mariboru so vse gostilne, obrtniki, pisarne, gledališča, kavarne in enaki potrebni in nepotrebni zavodi preskrbljeni z razsvetljavo (tudi s petrolejem), a kmetje morajo tekati od Poncija do Pilata, požirati razne uradniške sitnosti, predno dobijo trohico petroleja. Naši okrajni glavarji Weiss, Netolička i. dr., tukaj

pokažite svojo prijaznost do kmetijskega ljudstva! — Dajte nam petroleja!

Najvišje cene za krompir pri prodaji na drobno. Urad za ljudsko prehrano je dočel, da sme vojno-žitno prometni zavod oddajati krompir po naslednjih cenah in sicer za dobo od 1. do 20. avgusta t. l. 43 K 50 v za okrogle vrste krompirja, 123 K 50 v pa za takozvani krompir-rožiček in sicer za meterski stot. Za dobo od 21. avgusta do 5. septembra pa 28 K 50 v za okrogle vrste krompirja in 78 K 50 v pa za takozvani krompir-rožiček. Od 5. septembra nadalje je pa določena cena za okrogle vrste krompirja s 18 K 50 v, za krompir-rožiček pa 48 K 50 v. — Vojno-žitno-prometni zavod zasluži torej samo za manipulacijo pri 100 kg krompirja 3 K 50 v. Za toliko se krompir podraži, kakor hitro ga je zavod prevzel. Ker se še nato krompir podraži tudi pri prodaji na drobno, pride cena po krivdi naše centralne ureditve tako visoko. Če bi smel krompir kmet odidati naravnost prebivalstvu, bi vse te manipulacije odpadle.

Prošnje za nakazanje sena in slame. Pomanjkanje krme za govedo in konje bo letošnje zimo izredno veliko. Ponekod so pridelali tako malo sena, da bodo imeli komaj do zime dovolj. Pozivamo opeotovane lastnike živine, ki vidijo, da ne bodo shajali s krmo, da takoj pri občini izpolnijo tiskovine za dobavo sena in slame. Občinski urad naj prošnjo potrdi in priporoča ter jo nemudoma pošlje deželnemu uradu za seno in slamo v Eggenbergu pri Gradcu, Eggenbergerallee 26. Ako se kmetijski živinorejci ne bodo podvizali, bodo skromne množine krme, ki so še na razpolago, dobili meščani in drugi nekmetijski lastniki živine. Naj se torej vsak takoj pobriga, da se preskrbi s potrebno živalsko krmo. Ako bi graški urad posloval počasi ali pa ako bi delal težave zaradi slovenščine, naj se nam blagovoli to nemudoma naznaniti.

Karte za sveče. Dunajski listi poročajo, da namerava vlada v najkrajšem času upeljati karte za sveče, baje že s 1. septembrom.

Novo kavine karte. Urad za ljudsko prehrano naznanja, da bo začel te dni izdajati nove kavine karte, ki bodo veljavne za dobo 8 tednov. Na nove kavine karte se bo dobivalo 1/4 kg kavine mešanice, ker je prodaja prave kave od 4. avgusta t. l. nadalje prepovedana.

Oddaja poceni mesa začasno prekinjena. Urad za ljudsko prehrano razglašja, da bo začasno prekinjena oddaja poceni mesa za revnejše sloje prebivalstva, ker so se vsled nove žetve zboljšale razmere glede ljudske prehrane in ker je neobhodno potrebno, da bi naša živinoreja ne bila preveč prizadeta.

Sadne peške dajejo jako dobro jedilno olje, zato naj bi se v sedanjih časih ne pogubilo nobeno zrno. Sadne peške se plačujejo po 10 vin. kilogram.

Malinje in robidniške peške so izvrsten nadomestek za kavo. Ko se sad iztisne za ocedek, naj se preostale peške tolikokrat oblijajo z vodo, da so čiste, nato naj se posuše in pražijo kakor prava kava. Nepražene so dobra piča za perutnino.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu ni bilo v pretekli dobi nobenega popraševanja po hmelju. Cene za tuj hmelj so zopet padle in so se gibale med 80—100 K za 50 kg. Te cene so pa bile samo na papirju. Hmeljska letina na Ogrskem, v Šleziji in v Galiciji bo skrajno slaba, na Moravskem je pa hmeljski pridelek vsled suše do cela uničen. Vesti, ki pravijo, da je Nemčija prepovedala uvoz hmelja iz Avstrije, ne odgovarjajo resnici.

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hloidi mehki neotesani 42—60 K, trdi 55—102 K, mehke deske 98—120 K, oglati ali vtesani mehki hloidi 82—116 K, trde deske 120—200 K. Popraševanje po hrastovem trdem lesu, zlasti po debelih hrastovih deskah je bilo zelo živahno. Blaga veliko premalo.

Uredite zavarovanja. Požari so letos huda siba. Že cela vrsta slovenskih vasi je letos postala žrtev požara. Od vseh strani prihajajo tožbe, da ljudem za zavarovano svoto, ki jo dobijo od zavarovalnice, ni mogoče postaviti novega poslopja. Povsod na deželi so poslopja za sedanje razmere daleč prenizko zavarovana. Zavarovalnice plačajo le tako visoko odškodnino, kakoršna je bila zavarovalna svota. — Priporočamo, da naši ljudje svoja poslopja proti požaru primeroma višje zavarujejo. Zavarovalnice pa se tudi naj ozirajo na sedanje gospodarske razmere in naj škodo višje cenijo kot pred vojsko.

Pritožbe iz ptujskega okraja. Iz Majšperga se nam piše: Spomladanska moča in sedajna dolgotrajna suša nam je uničila polovico letošnjih pridelkov. Pšenica je zelo snetljiva. Tri kope pšeničnega snopja daje komaj en mernik, rž ravno tako. Koruza še sedaj ni nastavila storžev, krompir je tako debel kot orehi, ajda medleva, reje ne bo nič, če nam Bog ne pošlje dežja. Sena je bilo tretjina manj od lani, otave pa popolnoma nič. Po najboljših travnikih se pase živina. Kaj bo pa po zimi? Naj povem resnični zglede: Neka posestnica je vseeno hotela otavo kositi. Ima travnike najboljše lege v vrednosti do 40.000 K ter je vso otavo s tistih travnikov enkrat pripeljala na dom. Kljub temu se zahteva od nas žita, sena, krompirja itd. Odkod naj neki vzamemo? Naše ljudstvo kar prosí, da se odvzame živina. Celo najpotrebnejšo žival moramo oddati. Kaj hočemo, če pa ni krme za zimo. Pomanjkanje je sedaj že veliko. A kaj bo šele spomladi? Ko so se pridelki cenili, tedaj se je še res videlo, da se bo za silo, ali zdaj se bi naj prišlo pogledat, da se ne bo potem očitalo, žej: kmet vse poskrije. Mnogoteri si misli, da temu ni tako. Res je bil že večkrat dež ali vsikdar se obrne tako, da se po par urah skoro nič več ne pozna, da je deževalo. Slavno c. kr. okrajno glavarstvo naj bi se o tem natanko prepričalo in sprevidelo bi, da ni po vseh občinah enako ter naj bi to pri rekviziciji žita in krme vpoštevalo. Vse vpije, kaj bo, kaj bo! S čim bomo vozili, s čim gnojili, kaj jedli? Okrajno glavarstvo opozarjamo že sedaj, naj zadosti živil in krme preskrbi za naše občine, ker malo je število kmetov, katerim bi ne bilo treba enega ali drugega dokupiti in to posebno na spomlad. Po drugi strani še mora pa ubogi kmet-trpin poslušati grdo zmerjanje od strani mestnih ljudi. Sram ga bo, kdor se še v sedanji vojski ni naučil, da je kmet steber države. — Sesteržki.

Razne novice.

Požar uničil ogrsko mesto Nagy-Mege. V noči od 9 na 10. avgusta t. l. je požar uničil ogrsko mesto Nagy-Mege. Zgorelo je 70 hiš in 40 drugih poslopj. Zgoreli ste tudi 2 cerkvi z župnišči vred, rotovž in vsa šolska in uradna poslopja.

Dihurjeva družina — strah naši perutnini. „Dolenjske Novice“ poročajo: V zadnjih letih se opaža, da zginjuje nenavadno veliko perutnine v bližini novomeški, zlasti v Gotni vasi, Regerški vasi in Šmihelu. Povsod se gospodinje pritožujejo, da jim zmanjkuje kokoši, piščanci, jajca itd. Na sumu so cigani, kragulj in dihurji. Posestniki se branijo kolikor mogoče in preganjajo te kurje zmoviče. To je občutila tudi ena dihurjeva družina, obstoječa iz starih dveh in šestih mladičev, ki si je v pretečenem tednu poiskala novo, bolj varno bivališče v drvarnici kmetijske šole na Grmu, kjer je zasledila osem mladih puric in tri piščance. V zahvalo za neplačano stanarino so dihurji zadavili to perutnino. Pri tem ropanju jih je zadela usoda. Oškodovani lastnik perutnine jih je z uspehom osledil. Ko so prišli mladiči domov v drvarnico, so jih iz nje pregnali in jih pobili. Stara dva sedaj ponoči hodita klicat mladiče. Upajmo, da se posreči tudi te zalotiti. Ker ni edino ta dihurjeva družina v novomeški okolici, bi bilo želeto, da bi posestniki še bolj pazili na te škodljivce, da se preveč ne razpasejo.

Smrtno je ponesrečil na Donački gori pri Rogatcu kopališčni in okrajni zdravnik v Radincih dr. Jožef Höhn, solastnik radinskega kopališča.

Praznoverje. Praznoverje se vedno dobro cvete pri olkancih v mestih, kakor pri prostem ljudstvu. Pred kratkim se je prigodilo, da se je peljal neki kmet s svojim hlapcem v hosto. Naenkrat zakriči hlapec: „Oče, glejte zajca, ki ravno pred nama čez cesto teče!“ Kmet ves potrj ukaže: „Hitro obrniva in lojdiva domov! Zajec čez cesto bežeč pomeni veliko nesrečo, ki bi naju danes gotovo zadela.“ Prihodnji dan se zopet podasta s konjem in vozom v gozd. A kako se pa na potu ustrašija, ko pridvi čez cesto velik volk. Toda kmet se kmalu potolaži in reče veselo: „Volk pa pomeni danes za naju veliko srečo!“ Odpeljala sta se v notranji gozd, postavila voz in oba konja na primerni kraji, onadva pa sta se podala napravljat drva. . . Ko pa pride hlapec pozneje po konja in voz, je prestrašeno videl, kako se volk masti s konjem. „Joj!“ zajče sedaj kmet, „ne zajec, temveč volk je bil najna nesreča!“

Se je čas za zavarovanje vojnega posojila! Najboljša in najbolj ugodna oskrb za družine in za starost je za vse sloje prebivalstva zavarovanje vojnega posojila. Za kapitaliste najboljše naložen kapital! Od 500 K do 4000 K brez zdravniške preiskave. Čez 4000 z zdravniško preiskavo. Pojasnila daje zavarovalni oddelek za Štajersko c. k. avstr. vdovskega in sirotinskega sklada, Gradec, Franzensplatz 2, II. nadstropje. Okrajni urad v Mariboru v uradnem poslopiju c. k. okrajnega glavarstva, II. nadstropje, vrata št. 26. Prijave

se sprejemajo samo do 31. avgusta 1917.

Dopisi.

Maribor. Še enkrat opozarjamo na veliko slavnost povodom rojstnega dne cesarja Karla, ki jo priredijo mariborska narodna društva prihodnjo nedeljo, dne 19. avgusta popoldne v Narodnem domu. Vspored je dobro izbran, udeležba obeta biti obilna od vseh strani. Dobitki tombole so bogati in krasni. Čisti dobiček gre za slovenske invalide mariborskega okraja. Slovenci in Slovenke, pridite počastiti našega ljubljeneega cesarja Karla I.

Maribor. Dne 12. avgusta je umrla dolgoletna zvesta strežnica v stolnem župnišču Jera Kostajnske. Pogreb se je vršil dne 14. t. m. popoldne na Tezno. N. p. v. m.!

Hoče. Šolarji hoče šole priredijo dne 19. avgusta v proslavo cesarjevo tri igre s srečolovom. Povabljeni ste v najobilnejšem številu!

St. Ilj v Slov. gor. Naše Bralno društvo proslavi rojstni dan Nj. Veličanstva cesarja Karla I. s posebno prireditvijo dne 19. avgusta. Na predvečer rojstnega dne se zaneti kres na Klonu pri St. Ilju, kjer se bo pela tudi cesarska pesem in druge domoljubne popevke. Rodoljubi, pridite proslavit našega iskreno ljubljeneega cesarja!

Sv. Križ na Murskem polju. V četrtek, dne 9. t. m., je v Bunčanih požar uničil 12 posestnikov deloma vse pridelke, hiše in gospodarska poslopja. Ker se je ogenj pri veliki suši in močnem vetru hitro razširil, se ni moglo veliko rešiti. Skoda je velika. — Naša polja izgledajo, da bi se človek razjokal. Dežja nismo imeli že dolgo nič in vse je suho, česar pa suša ni vzela — ruva, guli in puli vse povprek! V poznih ponočnih urah tavaajo razni „gostje“ po poljih in vrtovih. O kaki poljski straži ni duha in ne sluha. Več nadzorstva pri vseh bi bilo želeto. Istotako več miru ponoči ubogim zmučenim ljudem in manj nadlegovanja od celih procesij civilnih in necivilnih prosilcev in „nakupovalcev.“

Središče. Naša katoliško narodna društva priredijo v nedeljo, dne 19. t. m. po večernicah slavnostno prireditev v proslavo rojstnega dne našega presvitlega cesarja. Na vspredu je slavnostni govor, deklamacije s petjem in drugo. Prireditelj pričakujejo obilne udeležbe, s katero pokažemo ljubezen, udanost in zvestobo miroljubnemu vladarju.

Poljčane. Moj sin Andrej Lepej se je izgubil na ruski fronti septembra leta 1815. Rusi so ga vjeli. Žaloval sem do danes, misleč, da je mrtev, a danes, dne 5. avgusta sem dobil dopisnico, da je vjet. Dopisnica je rajžala 4 mesece. Vesel sem da sem dobil glas od mojega pridnega edinega sina, da še živi in je zdrav. Andrej Lepej, posestnik v Poljčanah.

Škale. Dne 26. avgusta po večernicah se vrši v prostorih bralnega društva občni zbor kmetijske hranilnice in posojilnice v Škalah. Govori vlč. g. župnik Schreiner iz St. Ilja. Pridite vsi, člani in nečlani!

Gornjigrad. Tukajšnje bralno društvo priredi 19. avg. popoldne ob pol 4. Krekovo igro: „Tri sestre“ s pozdravom in petjem, kot cesarsko slavnost. Čisti dobiček se porabi v dobrodelne namene.

Sv. Lenart nad Laškim. V tolažbo vsem tistim, ki o kakem vojaku dolgo časa ne dobijo nobenega poročila, naznanjamo, da se je oglasil posestniški sin Jožef Hladin iz Ruskega, kjer se nahaja v vjetništvu. Domači so ga imeli že za mrtvega, ker se od meseca oktobra l. 1914 ni oglasil. Tem večje veselje vlada sedaj v domači hiši.

Trbovlje. Telovadni odsek „Orel“ obhaja v nedeljo dne 19. avgusta t. l. desetletnico ustanovitve v sledečem redu: Popoldne ob 10. uri slovesnost v cerkvi. Popoldne ob 3. uri slavnost v Društvenem Domu. Vspored: 1. godba, 2. slavnostni govor; 3. Burka v enem dejanju; „Ne kliči vraga“; 4. med prosto zabavo srečolov, šaljiva pošta, tamburanje, licitacija itd. Govornika: gg. dr. Korošec in dr. Hohnjec. K prav obilni udeležbi vabi na prireditev Odbor.

Brežice. Izid prodajalnega dneva, ki se je vršil dne 2. junija t. l. v prid Rdečega križa, je bil ugoden. Brežiška podružnica je zbrala znesek 1440 K 50 v. Vsem podjetjem, ki so se udeleževala pri tem domoljubnem činu, boji izrečena tem potom najtoplejša zahvala.

Loterijske številke:

Trst, dne 8. avgusta 1917. 67 25 35 63 89
Dunaj, dne 11. avgusta 1917. 26 65 29 84 40

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 14. avgusta.

Vzhodno bojišče.

Zahodno od mesta Pančiu v Rumuniji so znova pridobile naše čete v napadih ozemlja. Južno od doline Ojtoz in zahodno od Očene je sovražnik zamanj poizkušal z močnimi protisunkni spreminiti bojni položaj.

Italijansko bojišče.

Naši letalci so od predvečeraj sestrelili nadaljna štiri sovražna letala. Oddelek laških letal je metal na Jesenice (na Gorenjskem) bombe. Ogrožene naprave so ostale nepoškodovane.

Najnovejše nemško večerno poročilo.

Berolin, 14. avgusta.

Francosko bojišče.

V Flandriji ter ob reki Mozi artilerijski boj z menjajočo se silo.

Rumunsko bojišče.

V Rumuniji se sovražnik začelja umikati v gorskem kotu med rekami Trotosul, Putna in Seret in sicer vsled pritiska naših napadov.

Rusi izpraznili Kamenec-Podolski.

Petrograjski list „Ruskoje Slovo“ piše: Državni uradi in javni zavodi so zapustili mesto Kamenec-Podolski (leži vzhodno od obmejne reke Zbruč). V mestu so zaprte vse trgovine.

Francija želi miru z Avstrijo.

Pariz, 14. avgusta.

Francoski pisatelji, zlasti profesor Aulard, se dijo z drugimi zmernejšimi možmi, da bi bilo mogoče se sporazumeti z novourejeno Avstrijo, v kateri bi vsi narodi živeli svoje pravice, ne da bi Nemci imeli možnost jih zatirati. S tako Avstrijo, ki bi onemogočila zatiranje drugih (slovanskih) narodov po Nemcih in Madžarih, bi Francija in Anglija takoj sklenili mir.

Nov sovražni vojni načrt.

Kodanj, 14. avgusta.

Ruski listi poročajo, da se bo tekom meseca septembra vršilo novo posvetovanje četverosporazumovih vojskovodij in državnikov glede nadaljnega vojskovanja.

Notranji položaj Francije opasen.

Iz Lugana se dne 14. avgusta poroča: Že od večeraj je italijansko-francoska meja popolnoma zaprta. Baje se vršijo nova četverosporazumova posvetovanja, ki prekašajo, kar se tiče važnosti, vsa doseđanja četverosporazumova posvetovanja. Položaj v Franciji je zelo resen. V Parizu pričakujejo vsak trenutek velevažnih in dalekosežnih političnih dogodkov.

Nova ministrska kriza na Ogrskem.

Poročila iz Budimpešte zatrjujejo, da se nahaja ogrsko ministrstvo pred novo krizo, ker deluje bivši ogrski ministrski predsednik grof Tisza z vsemi močmi in sredstvi proti nameravani volilni preosnovi na Ogrskem. Sedanji ogrski ministrski predsednik se je vsled bolezní podal na daljši dopust. V jeseni se bodo bili na Ogrskem hudi boji za novo volilno preosnovo. Ministrski predsednik Eszterhazy namerava odstopiti.

Hrvatski sabor zaključen.

Zagreb, 14. avgusta.

Sabor je sprejel v tretjem čitanju indemnitetno predlogo in se je nato zaključil. Vlada bo do novega zasedanja izdelala zakonsko predlogo o volilni reformi.

Z pet stara mera!

Vsled pritiska kmetjskih poslancev je prehranjevalni urad na Dunaju dne 14. avgusta določil, da se bo smelo še tudi odslej uporabiti na dan toliko žita, oziroma moke, kakor je bilo odmerjeno lansko leto, t. j. za navadne težke delavce 300 gramov moke, za kmetjske samopreskrbnike 300 gramov moke, za poljedelske težke delavce 366 gramov in za ostale prebivalstvo 200 gramov moke. Otroci do končanega tretjega leta dobijo pšenični zdrob in ovseno otroško moko, težko bolne osebe pa moko boljše kakovosti.